

Welkom in deze viering op de vijfde zondag door het jaar. Wij komen hier samen omdat iets ons verbindt. Iets van wat ons verbindt zongen we zojuist: wij zoeken, wij horen, wij breken, wij vragen; zo luiden de beginwoorden van de vier coupletten van ons openingslied. Het lied zegt ook waarom wij zoeken, horen, breken, vragen. Opdat werkelijk wordt wat wij hopen, samengevat: dat we de aanwezigheid mogen ervaren van Hem die ons omvat en overstijgt. Op die genade hopen wij, dat we vol raken van adem en geestkracht. Laten we een moment stil zijn en ons bewust worden van de tegenwoordigheid van God hier in ons midden.

Gebed

God, wij komen bij U met de dagen die ons gegeven zijn. Met wankel geluk, winnen en wagen, nieuwe geluiden, oude pijn, gras dat vergaet, niet minder niet meer. Aanvaard ons zoals we zijn en herschep ons naar Uw beeld. Door Jezus Christus, uw zoon, onze broeder. Amen.

Jeremia 17:5-8

Lucas 6:17.20-26

Overweging

Steeds opnieuw, wanneer ik teksten lees uit de bijbel zoals die zojuist hier klonken, treft me hoe radicaal die woorden zijn. Met kracht brengen ze een tweedeling aan tussen mensen. Aan de ene kant is er de mens die door Jeremia vervloekt wordt en over wie Jezus zijn 'wee' uitspreekt. Die mens is te vergelijken met een dorre struik in de steppe, een klager en huiler om alles wat in het leven ontbreekt. Aan de andere kant is er de mens die is als een boom aan de rivier met wortels tot diep in het water, de gezegende en gelukkige mens.

Vanwaar dit verschil tussen de ene en de andere mens? Waarom staat de een in dorre woestijngrond en blijft bij de ander het blad groen? Wie is de arme en wie de rijke, wie is de hongerige en wie de verzadigde?

In de bijbel is het antwoord op die vragen duidelijk. Voor Jeremia heeft het allemaal te maken met het verschil in vertrouwen: wie vertrouwt je tenslotte? 'Vervloekt is degene die bouwt op een schepsel en zich afkeert van de Heer. Gezegend is zij/hij die vertrouwt op de Heer en zich bij Hem

veilig weet.' De tegenstelling is duidelijk en Jezus sluit daar bij aan. Wee degene die al verzadigd is en geen boodschap heeft aan het koninkrijk van God. Gelukkig degene die zich arm weet en hongerig: Gelukkig wie uitzielt naar het koninkrijk van God. Gelukkig wie vertrouwt op een wereld waarin de geest van God aanwezig is. Kan het duidelijker? Er is een leven, afgekeerd van God, en dat is ten dode gedoemd; er is een leven met God en dat is sterk en betrouwbaar. Zo zegt Jeremia het, zo zegt Jezus het.

Hoe zien die twee groepen van mensen eruit? Als je ze scherp tegenover elkaar zou kunnen zetten, zie je de ene groep die zich niets gelegen laat liggen aan het koninkrijk van God, die niets heeft met uiteindelijke vrede, die de inzet voor gerechtigheid en liefde laat versloffen. De tegengestelde groep bestaat uit die mensen die het koninkrijk van God zoeken. Mensen die zich werkelijk laten leiden door vertrouwen, die hopen dat het wonder geschiedt, die zich keren naar God als bron van het bestaan.

Zo spreekt de bijbel. Kunnen wij daarmee de wereld indelen in groepen van goed en groepen van kwaad? Zijn wij in staat de schapen van de bokken te scheiden? Wie zijn de helemaal goede, wie de helemaal kwade? Waarop moet je letten als je dat verschil wilt zien? In de loop van de geschiedenis tot op de dag van vandaag zien we groepen die zich verheven voelen boven andere. We kennen de strijd tussen godsdiensten en kerken die zich beroepen op hun eigen gelijk. Wij kennen politieke partijen die tegen elkaar opbieden met programma's voor de beste samenleving. Wie zijn de medestanders, wie de tegenstanders?

De vraag is of je daar een oordeel over kunt geven, maar soms kun je wel iets opvangen van de inspiratie die lijkt op het koninkrijk van God: 'Kijk eens hoe ze elkaar liefhebben'. Soms vang je iets op van wat daar radicaal tegenover staat: 'Kijk eens hoe daar de haat regeert'.

Het is niet altijd duidelijk te zien welke groep aan de goede kant staat en welke aan de verkeerde. Voor mij is het wel duidelijk dat beide kanten, de vervloekte en de gelukkige kant, deel zijn van mijzelf en misschien wel van ieder van ons. Wie bespeurt die twee kanten niet in zichzelf? De ene

kant: ik houd het bij wat ik heb, een houding van alles al gezien te hebben, leven op en voor mijn eigen eilandje. De andere kant: je niet gevangen laten nemen door je eigen gelijk, openstaan voor een ander, blijven vertrouwen op de werking van Gods geest.

De tegenstelling die door Jeremia en door Jezus wordt opgeroepen is een tegenstelling die werkt in onszelf. Wie kent bij zichzelf niet de tegenstrijdigheid tussen de neiging te graaien en de neiging te geven, tussen middelmatigheid en roeping, tussen wantrouwen en vertrouwen? Het gaat om een strijd die tussen en in mensen leeft. Het gaat om een ontwikkeling, om voortdurend alert te zijn en de vraag te durven stellen: aan welke kant sta ik, waar wil ik staan? Het gaat erom niet gevangen te raken in het eigen gelijk en het eigen bezit. Het gaat erom de grote ruimte te zoeken, de weg van Jezus te gaan. Aanstonds, na het meditatieve orgelspel en de geloofsbelijdenis, zingen wij onder het aanbrenge van de gaven een lied dat die grote ruimte bezingt en waard is om bij stil te staan: 'Wie ten einde toe alles durft te geven'.

Voorbede

Laten we bidden voor mensen ver weg en dichtbij:
voor hen die arm zijn en hongerig,
die onder het bestaansminimum moeten leven
en voor mensen die hongerig en arm van geest zijn.

Laat ons zingend bidden

Laten we bidden voor mensen die leven op plaatsen waar geen water is,
Voor hen die geraakt zijn door natuurkrachten,
En voor hen die lijden onder eenzaamheid en depressie.

Laat ons zingend bidden

Laat ons bidden dat wij van harte open blijven voor elkaar en voor wat ons bindt.

Dat wij als kerkgemeenschap onze idealen niet verliezen

En een levend teken zijn van vertrouwen

Slotgebed voorganger

Eeuwige, op het kruispunt van wegen roept U ons op om Uw weg te gaan.

Maak ruimte in ons hart en leer ons kiezen voor wat heilzaam en goed is.

Dat vragen wij U door Hem, de weg de waarheid en het leven, Jezus Christus. Amen